

PRITARTA

Joniškio rajono savivaldybės
mero 2025 m. gegužės 19 d.
potvarkiu Nr. M-232

PATVIRTINTA

Joniškio r. pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2025 m. gegužės 20 d.
įsakymu Nr. V-226

JONIŠKIO R. PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Joniškio r. pagrindinės mokyklos (toliau – mokykla) – ikimokyklinio ugdymo programa skirta vaikams nuo 2 iki 5 metų.

2. Programa parengta (atnaujinta) vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“.

3. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si).

3.1. Vaikai yra aktyvūs ugdymo(si) turinio ir proceso kūrimo dalyviai, įsitraukiantys, atliepiantys, siūlantys ir taip dalyvaujantys su jų ugdymusi susijusiuose sprendimuose.

3.2. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, mokytis kurti taisykles ir jų laikytis.

3.2. Vaikų reagavimo į ugdymo(si) situacijas stebėjimas, įsiklausymas į vaikų nuomonę padeda mokytojui geriau suprasti momento čia ir dabar poreikius ir jais grįsti ugdymo(si) procesą.

3.3. Mokytojas drauge su vaikais mokykloje kuria demokratiškus procesus.

3.4. Demokratiško ugdymo(si) aplinkoje vaikai atranda ir auginasi autentišką lyderystę.

3.5. Kiekvienas vaikas turi galimybę išbandyti lyderio vaidmenį skirtingose situacijose.

3.6. Mokytojas visais būdais skatina vaikus pripažinti ir priimti įvairiopas lyderystės apraiškas.

3.7. Vaikai yra neatsiejami savo aplinkų ir veiklų vertinimo dalyviai ir, padedami mokytojo, atranda būdus, kaip savo pajautą ar nuomonę išreikšti ir parodyti kitiems.

3.8. Vaikai ugdomi stebėdami, veikdami spontaniškai, užsikrėsdami patrauklia, malonumą teikiančia veikla ir pagal savo jėgas, poreikius bei pomėgius įsitraukdami į mokytojo organizuotą kryptingą veiklą (vaikų ugdymasis žaidžiant).

3.9. Žaismingumas natūraliai būdingas vaiko santykiui su pasauliu, yra viso jo veikimo ir ugdymo(si) bruožas, vaikų kultūros plėtojimo prielaida.

3.10. Spontaniškas žaismingumas skleidžiasi per vaikų tyrinėjimą ir eksperimentavimą, visavertiškai įgyvendinamas per savarankiškai pačių vaikų kuriamus

žaidimus.

3.11. Vaikai ugdomi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus.

3.12. Tikslingai formuojant(is) siauresnius, savitus gebėjimus žaidžiami didaktiniai žaidimai.

3.13. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis (vaikų patirtinio ugdymosi būdai).

3.14. Susidomėję įvairiomis veiklomis, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami, dalindamiesi patirtimi, vaikai visais pojūčiais patiria, pajaučia objektus, jų savybes, ryšius, reiškinius ir procesus, atranda tai, kas jiems nauja, gilina supratimą ir plėtoja gebėjimus.

3.15. Ugdymo(si) procese skatinami šie vaikų patirtinio ugdymosi būdai: personalizuotas, savivaldus, dialogiškas, judrus, įkūnytasis ugdymasis; ugdymasis tyrinėjant, kuriant, reflektuojant.

4. Vaikų ugdymą(si) grindžiančios vertybės.

4.1. Vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.

4.2. Vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka.

4.3. Saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.

4.4. Lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis.

4.5. Lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų.

4.6. Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus.

4.7. Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis.

4.8. Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save, kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją bei pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

5. Vaikų poreikiai.

5.1. Pirmenybė teikiama atliepti ir tenkinti unikalius kiekvieno vaiko poreikius, tarp jų ir specialiuosius ugdymo(si) poreikius, kartu užtikrinant, kad būtų pasiekti ilgalaikiai vaikų ugdymo(si) ir raidos tikslai.

5.2. Programoje tenkinami ir turtinami pagrindiniai, kiekvienam vaikui aktualūs poreikiai:

5.2.1. žaidimo poreikis. Kuriamos aplinkos kuriose vaikai turi laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus;

5.2.2. saugumo poreikis. Kuriamos aplinkos ir sąveikos padedančios vaikui jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus, jie patys pagal jų galias, skatinami įsitraukti į rūpinimąsi;

5.2.3. draugysčių poreikis. Kuriamą aplinką ir sąveiką, kuriose vaikas jaučiasi priimtas, jaučia bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Kuriamą ugdymo(si) aplinką, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

5.2.4. komunikavimo poreikis. Skatinama dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūriniais ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonėmis ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

5.2.5. pažinimo džiaugsmo poreikis. Kuriamą aplinką, kuri skatina smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

5.2.6. kūrybinės saviraiškos poreikis. Kuriamą aplinką, skatinanti tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių.

6. Tėvų (globėjų) (toliau – tėvų) ir vietos bendruomenės poreikiai.

6.1. Vaikas yra neatsiejama šeimos ir bendruomenės, kurioje gyvena dalis. Mokykla siekia atliepti tėvų lūkesčius, susijusius su visuminiu vaiko ugdymu, sudaro sąlygas ugdytis visiems vaikams, teikia konsultacijas įvairiais vaiko ugdymosi klausimais.

6.2. Tėvai skatinami aktyviai įsitraukti į ugdymo(si) procesą, teikti siūlymus, priimti sprendimus, susijusius su mokyklos gyvenimu, būti lygiaverčiais partneriais, siekiama sąveikauti, bendradarbiauti vertinant vaikų pasiekimus, skatinamas tęstinis vaiko ugdymas(is) namuose. Bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogo partneryste.

6.3. Kuriamas glaudus bendravimo ir bendradarbiavimo ryšys su vietos bendruomenėmis ir institucijomis (Joniškio rajono švietimo centru, Joniškio r. savivaldybės Jono Avyžiaus viešąja biblioteka ir jos teritoriniais padaliniais (filialais), Joniškio muziejais, Joniškio rajono policijos komisariatu, Joniškio rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, Joniškio rajono ugdymo įstaigomis ir kt.). Vykdomi bendri projektai, vaikams organizuojamos ekskursijos, edukacijos,

dalyvaujama bendruomenių renginiuose. Visa tai stiprina bendruomeniškumą, vaikai per potyrius perima bendruomenės tradicijas, pasijunta lygiaverčiais bendruomenės nariais.

7. Regiono ypatumai.

7.1. Regiono ypatumai ir lankytinos vietos mokyklos bendruomenei atsiveria kultūrinėse, pažintinėse edukacijose, atskleidžia krašto savitumą ir išskirtinumą bei svečiams atvykusiems iš kitų regionų suteikia galimybę pažinti unikalią regiono tapatybę ir gilinti supratimą apie jo kultūrinį paveldą, istorinę raidą.

7.2. Joniškio rajonas – šiaurės Lietuvos kraštas, esantis prie pat Latvijos sienos, išsiskiria durpynais bei dolomitų atsargomis, turintis lankytinų gamtos, istorijos ir kultūros paveldo objektų (su jais susipažįstama išvykų ir edukacijų metu):

7.2.1. upės – Mūša, Platonis, Vilkija, Audruvis, Sidabra, Švėtė;

7.2.2. svarbūs gamtosauginiai objektai – Vilkijos hidrografinis, Mūšos tyrelio telmologinis draustiniai, Žagarės regioninis ir Skaistgirio parkai;

7.2.3. didesni miškai – Tyrelio, Žagarės, Reibinių, Satkūnų, Didmiškio;

7.2.4. yra 2 miestai – Joniškis ir Žagarė ir 2 miesteliai – Kriukai ir Skaistgirys;

7.2.5. XIII a. šaltiniuose pasakojama apie žiemgalių ir Livonijos ordino kovas bei minimos Joniškio krašto gyvenamosios vietovės ir pilys: Žagarės žemė (1254 m.), Žagarės pilis (1271 m.), Raktės pilis (1289 m.) ir Sidabrės pilis (1289–1290 m.);

7.2.6. piliakalniai – Žvelgaičio, Raktuvės, Kalnelio bei švedkapiai;

7.2.7. žuvusių partizanų atminimo paminklų – Tyrelio, Montoriškių ir kituose miškuose;

7.2.8. svarbūs XVIII–XIX a. architektūros ir kultūros paminklai – Skaistgirio Šv. Jurgio, Žagarės Šv. Petro ir Povilo, Juodeikių Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios, Joniškio Švč. M. Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčia; Žagarės dvaras ir žirgynas, Jakiškių dvaras, Medvilionių dvaras ir kt.

7.3. Joniškio įkūrimo pradžia laikomi 1523 m., kai Vilniaus vyskupas Jonas, lankydamas tuo metu jo valdyto Šiaulių valsčiaus pakraščius, rado, kad jų gyventojai vis dar pagonyš. Vyskupo nurodymu keliose gyvenvietėse įsteigtos parapijos, o viena iš jų pavadinta Joniškiu.

7.4. XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje Joniškyje reiškėsi tautinis atgimimas, to meto žymūs veikėjai ir knygnešiai – dr. Liudas Vaineikis, Matas Slančiauskas, Šiaurės Lietuvos kultūros ir švietimo centro įkūrėjai – Stanislovas, Teresė ir Viktorija Goesai.

8. Mokyklos savitumas.

8.1. Mokyklą sudaro 3 skyriai – Gasčiūnų, Gataučių Marcės Katiliūtės ir Kriukų.

8.2. Mokykoje didelis dėmesys skiriamas vaikų fiziniam aktyvumui ir sveikai gyvensenai, nuo 2017 metų mokykla kasmet skelbiama Lietuvos mokyklų žaidynių kaimo progimnazijų ir pagrindinių mokyklų nugalėtoja.

8.3. Mokykla kasmet organizuoja rajonines ir respublikines „Taikliosios rankelės“ sporto varžybas.

8.4. Mokyklos meninis ugdymas siejamas su tarpukario dailininkės Marcės Katiliūtės kūryba, kasmet mokykloje organizuojami rajoniniai ir respublikiniai mokinių dailės darbų plenerai, skirti Marcės Katiliūtės vardui atminti.

8.5. Mokykloje įgyvendinant įtraukujį ugdymą, orientuojamasi į kiekvieno vaiko ugdymo(si) poreikius ir dalyvavimo bendrame ugdymosi procese užtikrinimą.

8.6. Mokyklos Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK) numato kiekvienam vaikui:

9.6.1. švietimo pagalbos teikimo galimybes;

9.6.2. pagal ugdymosi raidos ypatumus sudaryti sąlygas ugdytis, plėtoti savo galias ir

gebėjimus bei gauti reikiamą pagalbą.

9.7. Švietimo pagalbos specialistai stebėdami vaikus, siekia identifikuoti jų gebėjimus ir sudaryti motyvuojančias ugdymo(si) sąlygas, bei ugdymosi aplinkas.

8.5. Visuose mokyklos skyriuose veikia ikimokyklinio ugdymo grupės.

8.6. Ikimokyklinis vaikų ugdymas organizuojamas pagal 2 ugdymo modelius: 10,5 valandos trukmės ir 4 valandų trukmės.

8.7. Ikimokykliniame ugdyme vadovaujamosi tradicinio ugdymo paradigma – ugdymas organizuojamas integruojant įvairius ugdymo(si) metodus, būdus ir formas atitinkančius bendruomenės lūkesčius, tenkinant pagrindinius vaiko poreikius žaisti ir bendrauti.

8.8. Mokykloje labai svarbi vaikų emocinė patirtis, todėl veiklų metu vaikai mokosi būti empatiški, suprasti šalia esančius, skatinami kalbėti ir išreikšti savo vidinį pasaulį.

8.9. Ikimokyklinio ugdymo vaikų ugdymo(si) aplinką sudaro ikimokyklinio ugdymo grupių (toliau – grupių) vidaus ir lauko erdvės:

8.9.1. grupėse kuriama saugi, šiuolaikiška, moderni ir funkcionali aplinka;

8.9.2. ugdymo(si) erdvės modeliuojamos, keičiamos, turtinamos, orientuojantis į vaikų amžių, jų poreikius, gebėjimus, ugdymo(si) prioritetus, tikslus bei uždavinius;

8.9.3. grupėse baldai, daiktai išdėstyti racionaliai, kad vaikai galėtų laisvai, kūrybiškai veikti, mokytojas galėtų matyti ir girdėti kiekvieną vaiką;

8.9.4. grupių lauko aplinka – dinamiška, stimuliuojanti mokymą(si), skatinanti mąstymą, kūrybiškumą; lauko žaidimų teritorijose visos ugdymosi ir žaidimo priemonės – saugios, spalvingos, šiuolaikiškos.

8.10. Ikimokykliniame ugdyme didelis dėmesys skiriamas vaikų gebėjimų lavinimui šiose srityse: gamtos mokslų – (S)cience, technologijų – (T)echnology, inžinerijos – (E)ngineering, meno – (A)rts, matematikos – (M)athematics (toliau – STEAM). STEAM ugdymas skirtas ugdyti vaikų kritinį mąstymą, kūrybiškumą, bendradarbiavimą ir problemų sprendimo įgūdžius.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

9. Rengiant ir įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programos ugdymo(si) sričių turinį laikomasi šių principų:

9.1. ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalais, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

9.2. vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

9.3. žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

9.4. sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę

aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

9.5. integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

9.6. įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

9.7. kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

9.8. vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

9.9. lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

9.10. reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

9.11. šeimoms ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir tėvai bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesus.

III SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

10. **Tikslas.** Atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis;

11. **Uždaviniai:**

11.1. atpažinti kiekvieno vaiko ugdymo poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;

11.2. į vaiką ir jo vertybių ugdymą orientuotame, integraliame ugdymo procese tikslingai taikyti vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamas pedagogines strategijas, metodus, priemones;

11.3. organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si), kūrybiškumo, ekologinio sąmoningumo ugdymo metodus, pripažįstant žaidimą ir kasdieninį vaiko gyvenimą grupėje, kaip neatsiejamą ugdymo dalį;

11.4. sukurti vaikų ugdymui pritaikytą, įtraukią, provokuojančią, kūrybišką aplinką, stimuliuojančią vaikų pasitikėjimą savarankiškai veikti ir lanksčiai mąstyti;

11.5. įgyvendinti įtraukaus ugdymo organizavimą, sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę bei užtikrinti dalyvavimą bendrame ugdymosi procese, eliminuojant galimus ugdymosi barjerus;

11.6. suteikti galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus, bei daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, analizuoti, vertinti ir aptarti su tėvais ar kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis;

11.7. kurti bei plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais, švietimo pagalbos specialistais, socialiniais partneriais.

12. Ugdymo(si) rezultatai.

12.1. Ikimokyklinio ugdymo rezultatai yra vaikų raidos bei ugdymosi procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios, supratimas ir gebėjimai.

12.2. Ugdymosi pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią visų vaiko potencinių galių ūgtį (vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4d. įsakymo Nr. V-1142 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf>).

12.3. Programoje vaikų ugdymo(si) rezultatus nusako:

12.3.1. nurodytos 18 pasiekimų sričių ir jas sudarantys dėmenys;

12.3.2. kiekviena kokybiškai įgyvendinama vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio ugdymosi sritis plėtoja visų 18 pasiekimų sričių vaiko pasiekimus.

12.4. Mokykloje yra susitarta, atsižvelgiant į vaiko galias, Ugdymo turinio gairėse pateikti pasiekimai suskirstyti į stambesnius blokus, parodant sąsajas su 5-iomis ugdymo sritimis, vaiko galiomis ir išskirtas prioritetas – ugdyti pasitikintį ir kūrybiškai besimokantį vaiką.

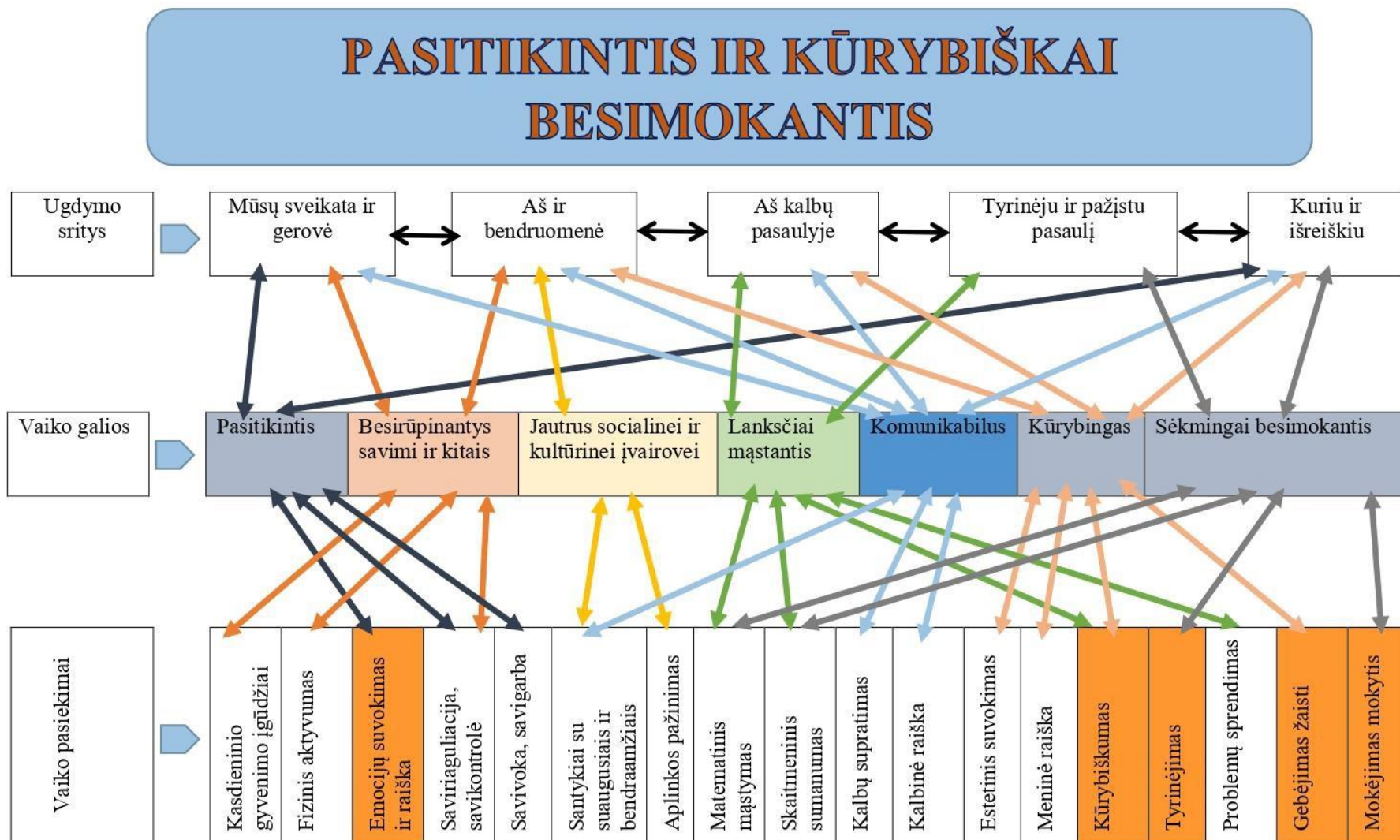
12.5. Mokyklos ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), vaiko žaidimas, patirtinė veikla, ekologinis ugdymas, kuris neatsiejamas nuo vaiko galių, ugdymo(si) sričių, pasiekimų ir kontekstų.

12.6. Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos conceptualus ugdymo modelis pateiktas schemose (12.6.1,12.6.2.).

12.6.1. schema. Joniškio r. pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos konceptualus ugdymo modelis

12.6.2. schema. Jonišio r. pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos konceptualaus ugdymo modelio giluminės sąsajos

IV SKYRIUS

UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

13. Ugdymo(si) turinys, procesas ir aplinkos.

Aspektai, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai, konteksto kūrimo idėjos	Ugdymo gairės, ūgties siekiamybė	
	Iki 3 metų	Iki 5 metų
13.1. Mūsų sveikata ir gerovė		
13.1.1. Fizinis aktyvumas		
<p>Judėjimo džiaugsmo patyrimas. <u>Vertybinė nuostata.</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas Įtraukiantis kontekstas. Veikla prasideda nuo įtraukiančios dokumentikos apie gyvūnų judesius peržiūros. Peržiūros metu vaikai supažindinami su skirtingais gyvūnų judėjimo būdais – nuo paukščių skrydžio iki tigrų šuolių ir beždžionių laipiojimo. Po dokumentikos peržiūros vaikai kviečiami praktiškai išbandyti matytus judesius. Jie mėgina imituoti gyvūnų judesius - grakštų paukščių skraidymą, greitus tigrų šuolius ar lankstų beždžionių laipiojimą. Ši veikla ne tik skatina judesių tikslumą ir koordinaciją, bet ir padeda vaikams geriau suprasti gamtos pasaulį bei įvairių gyvūnų elgseną.</p>	<p>Vaikščioti ir išlaikyti pusiausvyrą mokosi eidami sumažinto ploto paviršiumi (tarp dviejų nubrėžtų linijų ir pan.), įveikdami kliūtis (ką nors peržengdami), lipdami į kalniuką. Judėdami laisvoje erdvėje, žaisdami judriuosius žaidimus. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4. 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Juda spontaniškai, atlieka veiksmus su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis, žaidžia įvairius imitacinius bei judriuosius žaidimus, kuriuose lavinami visi pagrindiniai judesiai: šliaužimas, ropojimas, ėjimas, bėgimas, šuoliukai, laipiojimas, pralindimas, metimai, pusiausvyros pratimai. Išbando įvairius mokytojo demonstruojamus ir pačių atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus, savo kūno judėjimo galimybes; mokosi saugiai keisti pradines kūno padėtis ir atlikti įvairius veiksmus rankomis, kojomis. Atliekdami jogos pratimus vaikai ne tik lavina savo fantaziją imituodami įvairius gyvūnus, bet kartu atlieka tempimo pratimus. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4. 26.4 6 žingsnis.</p>

<p>Judesių tikslumo siekimas <u>Vertybinė nuostata.</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria, kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Veikloje siūlomi interaktyvūs žaidimai, kuriais vaikai sudominami, įtraukiami vaikai mokytis tiksliai valdyti veikėjus ar objektus ekrane. Kuriamas žaismės kontekstas, siūloma pasigaminti kartu su vaikais stalo žaidimus, konstrukcijas, statinius, panaudojant tvarias medžiagas.</p>	<p>Pradeda lankstyti ranką per riešą, pratinasi pasukti riešą, apversti plaštaką delnu žemyn, į viršų, mostelėti plaštaka, vis tiksliau atlikdami judesius, kuriuos lavinti padeda savarankiškas ko nors vienas ant kito dėliojimas, užsukimas, atsukimas, darinėjimas, įrankių naudojimas. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Lavina rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją ką nors dėliodami, konstruodami, verdami. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4, 24.4 6 žingsnis.</p>
13.1.2. Sveika mityba		
<p>Maisto įvairovės pažinimas. Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Stebime dokumentiką apie daržovių, vaisių auginimą, pagal galimybes aplankome ekologišką ūkį. Kuriamoje provokuojančią aplinką: vaikai grupėje randa įvairius vaisius ir daržoves, reikalingus įrankius, savarankiškai gamina salotas, diskutuoja. Panaudojant antrines žaliavas kuria sveikos mitybos piramides, mąstymo žemėlapius „Vaisių ir daržovių lėkštės kelias“</p>	<p>Susipažįsta su sveikatai palankiu maistu matydami estetiškai pateiktą maistą, skanaudami, valgydami žaisdami, stebėdami, žiūrindami paveikslėlius piešinius. Vaikai turtina žodyną ir žaidžia savarankiškus, kūrybinius vaidmeninius maisto gaminimo žaidimus, pasitelkiant įvairius žaismės kontekstus. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 16.4 3 žingsnis.</p>	<p>Pasitelkiant realius ir virtualius kontekstus tyrinėja. Analizuoja sveiko maisto piramidę, diskutuoja, sužino apie sveiko maisto naudą. Dėlioja dienos meniu iš kortelių su maisto produktais, kuria mąstymo žemėlapius (sveika – nesveika), tyrinėja ir atranda kuris maistas palankus sveikatai, o kuris – ne, savo nuomonę argumentuoja. Patyriminėse veiklose, išvykose, žaidimų metu, maisto gaminimo veiklose gilina žinias apie higieną, sveiką mitybą, estetinį maisto pateikimą. Žino vandens naudą žmogaus organizmui. Esant galimybei, renkasi sveikatai palankius maisto produktus. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 16.4 6</p>

<p>Elgesys prie stalo. <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Ant stalo paruoštos servetėlės, stalo įrankiai, lėkštės, puodukai, vaikai savarankiškai serviuoja stalus. Renkasi maistą švediško stalo principu. Vaikai diskutuoja apie maisto nešvaistymą, tausojimą, dalinasi savo šeimos valgymo kultūrą. Naudojant antrines žaliavas: kamštelius, buteliukus, sulčių, pieno pakuotes ir kt., kuria žaidybines situacijas siužetiniams – žaidimams: parduotuvė, kavinė ir pan.</p>	<p>Valgymo metu mokosi valgyti savarankiškai, naudotis stalo įrankiais ir pasirinkti, su koku stalo įrankiu valgyti skirtingą maistą. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 25.4. 3 žingsnis.</p>	<p>Žingsnis. Laikosi elgesio taisyklių, serviuoja stalą. Žaidybinėje veikloje naudoja sukauptą patirtį. Turi galimybę stebėti realų ir virtualų kontekstą. Geba tausoti maistą, jo nešvaistyti. Pasitelkiant realius ir virtualius kontekstus sužino mitybos grandinės ratą. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13,4, 25.4. 6 žingsnis.</p>
<p>13.1.3. Mano dienos ritmas</p>		
<p>Dienos ritmo pajauta. <u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Vaikai kuria jausmų kalendorių, gamina korteles su jausmų simboliais, vaikų veidais ar vardais. Stebi savo ir draugų emocijas veidrodžiuose, fotografuoja vienas kitą.</p>	<p>Mokosi suprasti grupės dienotvarkę - stebi kas šią dieną jau įvyko, kas dar įvyks. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Žino dienos ritmą, nuoseklumą. Geba įvardinti praeitos, esamos ir būsimos dienos veiksenas ir jas susikurti. Įvardina savo nuotaiką ir jausmus, geba paaiškinti ir valdyti. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4, 26.4 6 žingsnis.</p>

savarankiškai žymisi kintančius dienos jausmus.		
13.1.4. Kūno švara ir aplinkos tvarkymas		
<p>Rūpinimasis švara ir tvarka. <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Vaikams siūloma klausyti įrašyto skalbimo mašinos skleidžiamo garso. Vyksta diskusija, koks tai garsas? Kam reikalinga skalbimo mašina? Kodėl rūbus reikia skalbti? Kaip dar galima skalbti pan. Grupės, lauko aplinkoje vaikai randa segtukus, nešvarius lėlių rūbus, dubenį su vandeniu.</p>	<p>Pradedama naudotis higienos reikmenimis, ugdomi kūno priežiūros įgūdžius. Rengiasi, bando tvarkingai sudėti drabužius ir pan. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 25.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Laikosi asmens higienos. Savarankiškai rengiasi. Žaismės ir tyrinėjimų kontekste sužino apie bakterijas ir virusus, jų sukeliamas ligas, higienos svarbą. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 25.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
13.1.5. Saugus elgesys		
<p>Elgesys su nepažįstamais žmonėmis. <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksnių pasekmes sau ir kitiems. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Vaikai kviečiami į susitikimą su gaisrinės darbuotojais, po susitikimo siūloma vaikams pasigaminti priemonių siužetiniam žaidimui</p>	<p>Kūrybiniai vaidmeniniai – siužetiniai žaidimai įvairiose erdvėse. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 25.4 3 žingsnis.</p>	<p>Modeliuojant įvairias situacijas, patyriminėse veiklose, išvykose įvairių žaidimų metu vaikai mokosi suprasti, saugų bendravimą su žmonėmis, kokiu atveju ir į ką galima kreiptis pagalbos. Vaikai mokosi tvirtai pasakyti „ne“. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 25.4 6 žingsnis.</p>

iš antrinių žaliavų šalmus, liemenes, gesinimo žarną ir pan.		
<p>Saugus elgesys gatvėje. <u>Vertybė nuostata.</u> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Vaikams siūloma keliauti nokyliniu autobusu ir stebėti kelio ženklus, pėsčiuosius, automobilių eismą. Reguluojamoje sankryžoje pereiti gatvę. Grupėje panaudojant antrines žaliavas atkartoti kelionės įspūdžius, kuriant maketą.</p>	<p>Kūrybiniai vaidmeniniai – siužetiniai žaidimai įvairiose erdvėse kaip saugiai judėti. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 15.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Kontekstų kūrimo dėka, geba įsisavinti pagrindinius saugaus elgesio gatvėje įgūdžius. Supranta specialaus saugumo priemonių naudojimąsi. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4., 15.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
<p>Saugus elgesys buityje ir gamtoje. <u>Vertybė nuostata.</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydama žaidimuose ir kitose veiklose. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Kuriame žaidybinių improvizaciją: susižeidžiau, negaluoju ir t.t. Diskutuojame su vaikais kaip suteikti pagalbą? Kuo aš galiu padėti? Kur kreiptis pagalbos jei nieko nėra namuose? Žaidybinių situacijų kūrimas ir plėtojimas naudojant pirmos pagalbos priemones.</p>	<p>Mokosi saugiai žaisti. Atsargiai elgiasi su buities daiktais. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Patyriminio konteksto kūrimo metu atranda, sužino apie daiktus, kurie yra pavojingi jų sveikatai ir saugumui. Žaismių metu, mokosi saugiai elgtis, laikytis saugaus elgesio susitarimų. Pokalbių metu kalbasi apie saugų elgesį, sužino į ką kreiptis pagalbos nutikus nelaimei. Mokosi atsakingai elgtis aplinkoje. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4., 26.4 6 žingsnis.</p>

13.2. Aš ir bendruomenė

13.2.1. Kas aš?

<p>Savo emocijų, poreikių, pomėgių, interesų supratimas ir raiška <u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Siūloma vaikams, pažaisti „fotografais“ ir panaudojant planšetiniais kompiuteriais fotografuoti vieni kitų emocijas, veido išraiškas ir parengti fotografijų parodą grupės erdvėje. Fotografijas tyrinėti, atkartoti jose matomas emocijas, diskutuoti.</p>	<p>Mokosi parodyti savo poreikius ir kilusias emocijas (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, nuostabą, baimę). Mokytojas taiko personalizuotus vaikų nusiramino būdus (išbūti, išjausti emocijas, įsitraukti į pozityvias žadinančias veiklas). Kuriami žaismės, tyrinėjimų kontekstai, vaikai žaidžia judesiais, tyrinėja pojūčiais, mokosi atpažinti, įvardinti kito emocijas iš veido išraiškos, balso. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 23.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Įsitraukia į žaidimus, įvairias patirtines, kūrybines veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti, atpažinti, tyrinėti, įvardyti pomėgius, interesus. Mokosi vieni kitus pažinti per kūno raišką, supranta skirtingumą. Žaidžia vaidmeninius, vaizduotės žaidimus. Fotografuoja skirtingų emocijų imitacijas, žymi kaip jaučiasi, klausosi istorijų, žiūri filmukus, dokumentiką. Patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja, atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, apibūdina jas sukėlusias situacijas bei priežastis. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 23.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
<p>Kūno pažinimas <u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Ant tapetinio popieriaus pieštuku ar flomasteriu vaikams siūloma apvedžioti kito vaiko kūno kontūrus. Ir pačiam „pasimatuoti“ lyginti, ieškoti panašumų, skirtumų apvedžiotą kontūrą. Žiūrėti dokumentiką, mokomąją medžiagą apie žmogaus kūną. Veidrodyje tyrinėti kūno atvaizdą, kūno dalis.</p>	<p>Glaudžiami, žaidinami, kutenami, kykuojami, rengiami bei kalbinami suaugusiojo pajaučia savo kūno ribas. Tyrinėja išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis per judrias veiklas, stebi save, veidrodyje, atspindžiuose paviršiuose, šešėliuose, patiria ką kuri kūno dalis daro, kaip juda. Kuriami kontekstai kurie atliepia vaiko žaismingą savęs pajautimą. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 24.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vartydamas enciklopedijas, žiūrėdamas informacinius filmukus, taikydamas vaikams skirtas papildytosios realybės technologijas, atlikdamas eksperimentus, kurdamas modelius, tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos ir kt. sistemas, kurie nematoma padaro matomą. Kuriami kontekstai atliepia vaiko žaismingą savęs ir pasaulio pajautimą, skatinantys žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 24.4, 26.4 6 žingsnis.</p>

<p>Savo augimo, didėjančių galių ir mokymosi tyrinėjimas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Siūloma idėja atsinešti vaikystės nuotraukas, albumą ir lyginti kaip augdami vaikai keičiasi. Aptarti kuo ypatingas kūnas, ką jis gali. Vaikai kviečiami žaisti žaidimą „Kiek aš paaugau?“. Tyrinėti ūgį matuokle. Pasiūlyti kūrybinę veiklą, sukurti nuotraukų ar piešinių koliažą.</p>	<p>Kasdienėse veiklose lygindamas nuotraukas (dabar ir anksčiau) pajaučia savarankiškumą, augimo pasikeitimus.</p> <p>Matuojasi išaugtus drabužėlius ar batus, naudoja ūgio matuoklius.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 14.4, 27.4 3 žingsnis.</p>	<p>Mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, supranta savo privatumą ir reaguoja į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. Aiškinasi kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali. Įžvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą, tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, piešia ir samprotauja, kaip atrodys užaugęs, ko norėtų išmolti netolimoje ateityje, kuo norėtų tapti tolimoje ateityje. Darydamas klaidas ir jas taisydamas vaikas plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius. Supranta, kad jis buvo, yra ir bus tas pats asmuo. Kuriami realių ir virtualių aplinkų kontekstai atliepantys galimybes vaikams realioje aplinkoje pamatyti plika akimi nematomus procesus ar reiškinius.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 14.4, 27.4 6 žingsnis.</p>
<p>13.2.2. Savo emocijų ir elgesio valdymas</p>		
<p>Emocijų ir jų raiškos reguliavimas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Ant stalo paruoštos priemonės: veidrodėliai, emocijų kortelės, permatomi rėmeliai, dažai. Žaidimas prieš veidrodį „Atkartok mimiką“. Siūloma vaikams sukurti nusiramavimo palapinę grupėje.</p>	<p>Padedamas suaugusiojo, bendraudamas su kitais vaikais kreipiasi pagalbos, pasiguodžia, leidžiasi apkabinti, ramina ir pasitraukia iš įtampą keliančios situacijos. Kuriami aplinka skirtingų poreikių vaikams, nusiramavimo, sensorinės, emocinės raiškos erdvės ir pan.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4., 13.4, 14.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai įvaldo savo emocijų raišką, išbando skirtingus per įvairias veiklas sužinotus nusiramavimo būdus. Modeliuojami tinkamo elgesio modeliai, žaidybinės situacijos. Supranta, kad emocijos išreiškiamos mimika, balsu, kūno raiška, veiksmais. Tinkamai reaguoja į pasikeitusias aplinkybes. Kuriami emocinės raiškos, tyrinėjimo kontekstai.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4., 13.4, 14.4, 26.4 6 žingsnis.</p>

<p>Dėmesio ir elgesio valdymas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Žiūrimas filmas „Išvirkščias pasaulis“ (dalimis) ir aptariama, diskutuojama, koks elgesys yra tinkamas ar netinkamas. Siūloma vaikams tapti grupės mokytoju, apsikeisti vaidmenimi su suaugusiuoju, modeliuoti ir kurti grupės susitarimus.</p>	<p>Žaisdamas supranta ir perima iš suaugusiojo: nusišypsoti, pakalbinti, taikiai žaisti greta, moka dalintis, palaukti savo eilės. Susipažįsta ir laikosi grupės taisyklių ir tvarkos (rutinos). Kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Kartu kuria elgesio taisykles.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Įvaldo savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus būdus padedančius nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas, susitarti su kitu vaiku. Veiklose tyrinėja bei bando įvairius dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus. Kuria ir laikosi grupės taisyklių ir tvarkos. Tampa atsakingi už priimtus susitarimus. Kreipiasi pagalbos ir ją priima.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
---	--	---

13.2.3. Aš tarp kitų, žmonės ir bendruomenės

<p>Ryšiai tarp vaikų ir jautrumas kito poreikiams</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Siūloma idėja įrengti grupės santykių laboratoriją: panaudojant siūlus ir spalvotą popierių sukurti „Konfliktų gaudyklę“, ką daryti su pagautais „konfliktais“, kaip juos galima taikiai būdu išspręsti?</p>	<p>Mokosi būti ir veikti šalia kitų, įsitraukia į bendras veiklas.</p> <p>Mokosi suprasti, ką jaučia, ko nori kitas, apkabina, padeda draugui.</p> <p>Kuriamos vaidybinės situacijos</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Kuria siužetus, taisykles, idėjas. Žaidžia santykių laboratorijas. Sekdami vyresnių bendraamžių elgesio modeliu, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį. Tyrinėja būdus, kurie padeda suprasti vieniems kitus, įtraukti juos į bendrus žaidimus ir veiklas. Su vaikai aptiriamos įvairios situacijos, kaip reikėtų elgtis, kilus konfliktinei situacijai, kartu ieškoma būdų, kaip spręsti bendravimo problemas: žodžiais, veiksmais, derybomis.</p> <p>Žaisdamas, tyrinėdamas derina savo veiksmus su draugu, laikosi sutartų taisyklių, susitarimų.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
--	--	---

<p>Panašumų ir skirtumų tyrinėjimas <u>Vertybinių nuostatų.</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Siūloma idėja žiūrėti filmus apie neįgalių žmonių kasdieninį gyvenimą su vaikais diskutuoti apie toleranciją ir vieni kitų priėmimą. Vaikams siūlyti patirtinę veiklą skirtą suvokti per pojūčius: tylą, tamsą, ribotą judėjimą ir pan.</p>	<p>Žaidinamas, matydamas save veidrodyje, nuotraukose tyrinėja aš – ne aš ribas, aptaria ūgį, plaukų, akių spalvą. Žaisdami mokosi išklausti ir suprasti skirtingas nuomones. Kasdienėje rutinoje ir veiklose atsirinkdamas savo drabužėlius ar žaislus aiškinasi mano – tavo santykį. Matuoja vienas kito ūgį. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 23.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Komunikuoja tarpusavyje ir su kitų tautybių bendraamžiais lygina kuo panašūs ar skirtingi, kokios mūsų šeimos. Apibūdina savo išvaizdą, stebi skirtumus, panašumus. Vaikai mokosi išklausti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius, juos priimti ir derinti. Matuoja vienas kito ūgį, fiksuoja ūgio rodmenis. Lyderiauja paeiliui. Sprendžia bendrus sprendimų priėmimus, pripažįsta kitų indėlį. Kuriami universalūs dizaino kontekstai. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 23.4, 24.4 6 žingsnis.</p>
<p>Žmonių įvairovės supratimas ir tyrinėjimas <u>Vertybinių nuostatų.</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Susipažinti su brailio raštu (knygomis), keliais gestų kalbos ženklais, savo vardo pirmąja raide.</p>	<p>Atpažįsta supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus. Kuriami universalūs dizaino kontekstai, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, sveikatos skirtumų, visiems vaikams sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 6 žingsnis</p>	<p>Žaisdamas, tyrinėdamas, bendraudamas gyvai per įvairias medijas ir socialinius tinklus vaikai atpažįsta skirtingumus (amžiaus, lyties, tautybės, profesijos, rasės, aprangos, kalbos ir kt.) ir juos toleruoja. Kartu su mokytoju, vaikas atranda ir išbando įvairius pagarbaus bendravimo ir ryšių su kitais žmonėmis būdus gyvai ir nuotoliu. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4. 6 žingsnis.</p>

<p>Tautinio tapatumo ir pilietiškumo jausmas <u>Vertybė nuostata.</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Pasiūlyti tyrinėti kitų kraštų žmonių aprangą, maistą, gyvenimo būdą, aplinką (ieškoti informacijos internete, knygoje, žurnaluose, kituose šaltiniuose). Kartu su vaikais pasirinkti vieną šalį ir detaliau po ją „pakeliauti“ (gaminti tradicinį jų maistą, išmokyti šokį, keletą žodžių).</p>	<p>Savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas ir dalyvauja valstybinėse šventėse. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 19.4 3 žingsnis.</p>	<p>Domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose. Padedamas mokytojo, pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams, tyrinėja šalies žemėlapij, domisi vėliavos spalvų reikšmėmis. Iš įvairių medžiagų konstruoja savo regiono ar šalies mėgstamiausių vietų modelius, atpažįsta iškilias savo šalies ir kitų šalių žymius žmones. Stebi virtualioje erdvėje tautinę dokumentiką, diskutuoja. Kuriami kalbų įvairovės kontekstai <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 19.4 6 žingsnis.</p>
13.2.4. Mūsų praeitis, dabartis, ateitis		
<p>Laiko tėkmės pajauta <u>Vertybė nuostata.</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Iš antrinių medžiagų pasigaminti laiko (paros, savaitės) dalių maketą. Mažesniems pasiūlyti sudėti dienos ritmo darželyje paveikslėlius.</p>	<p>Gyvenimo ritmą pajaučia grupėje per dienotvarkę. Eksperimentuodamas su smėlio laikrodžiais pajaučia taiko tėkmę. Paros trukmę ir laiko tėkmę per parą nuoseklumą patiria dėliodamas savo veiklos per dieną paveikslėlius. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Kalbėdamas, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodamas paveikslėlius, skiria paros dalis (rytas, diena, vakaras, naktis), savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj. Gyvenimo ritmą pajaučia grupėje per dienotvarkę. Laiko tėkmę pajaučia stebėdami laikrodį. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4 6 žingsnis.</p>

<p>Praeitis, dabartis, ateitis kaip asmeniniai, šeimos ir bendruomenės pokyčiai, jų tyrinėjimas</p> <p><u>Vertybinių nuostata.</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydama žaidimuose ir kitose veiklose.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Pakviesti pažiūrėti ir padiskutuoti istorinę dokumentiką apie praeitį. Siūloma idėja atsinešti namuose esamų senovinių daiktų ir papasakoti daiktų istorijas ar jų panaudojimą. Iš antrinių žaliavų kuriama laiko mašina ir pasiūloma vaikams keliauti laiku.</p>	<p>Mokytojo ir tėvų padedamas konstruoja iš nuotraukų, detalių šeimos istorijos pasakojimą.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4., 23.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Lankydamas muziejus, pilis, sužino istorijos svarbius įvykius ir žymius veikėjus. Vaikai atpažįsta liaudies dainas ar kitą tautosakos paveldą žmonių sukurtą praeityje. Vaikai įvairiais būdais kuria savo asmeninę gyvenimo ir augimo istoriją.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4., 26.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
---	--	--

13.3. Aš kalbų pasaulyje

13.3.1. Žodinė kalba ir nežodinės raiškos suvokimas

<p>Žodinės kalbos suvokimas ir klausymas</p> <p><u>Vertybinių nuostatos.</u> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Išklausus kūrinį siūloma pažaisti žaidimą „Mes kuriam spektaklį“. Iš įvairių atsineštų medžiagų, antrinių žaliavų kuriami kostiumai ir dekoracijos. Vaikai improvizuoja, atkartoja, atkuria personažų kalbą, judesius.</p>	<p>Vaikai žodine arba nežodine išraiška reaguoja išgirdę mokytojo kreipimąsi, jo kalbinami, klausinėjami, prašomi. Žodinės kalbos suvokimo gebėjimus vaikai ugdo įvairiose žaismės situacijose. Vaikai supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių ir veiksmų pavadinimus.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 19.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai žaisdami ugdo žodinės kalbos supratimą. Visose aplinkose susieja išgirstą žodį su daiktu, reiškiniu ar veiksmu ir taip plėtoja kalbos prasmų supratimą. Vaizdingos kalbos, perkeltinės žodžių prasmę supranta klausydami meninio stiliaus tekstus. Girdėdami parinktų kitų kalbų garso įrašus, tarmes, matydami bendravimą ar patys bendraudami gestų kalba, vaikai susipažįsta su kalbų pasaulio įvairove, supranta kalbą kaip simbolių, žyminčių daiktus, reiškinius, veiksmus ir kt., prasmę.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 19.4, 24.4 6 žingsnis.</p>
---	---	--

<p>Nežodinės kalbos suvokimas</p> <p><u>Vertybė nuostata.</u> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas, pasitelkia įvairias menines priemones ir formas.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Vaikai žaidžia ateivių iš kitos planetos susitikimą su žmonėmis-bendrauja įvairiomis priemonėmis – mimika, gestais savo sukurtais ženklais.</p>	<p>Vaikai plečia žodinės kalbos suvokimo ir vartojimo gebėjimus, padedami kalbinančiojo veido išraiškos ir gestų, kūno kalba, balso tonu, intonacija. Vaikai pradeda bendrauti su suaugusiais ir bendraamžiais, pasitelkdami įvairius ženklus ir gestus, simbolinę formą išreiškia mintis.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai atpažįsta gestus, mimikas ir į jas reaguoja žodine arba nežodine raiška, demonstruodami kritinį mąstymą apie tai, ką mato ir girdi. Žaisdami kūrybiškai naudojami gestais reikšdami emocijas ir poreikius, bendradarbiaudami. Nežodinės kalbos suvokimas yra palaikomas ir skatinamas pasitelkiant papildomas priemones, pavyzdžiui, emocijų korteles, sutartinius ženklus.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 6 žingsnis.</p>
<p>13.3.2. Kalbinė raiška</p>		
<p>Rašytinės raiškos ir vaizdinės informacijos suvokimas.</p> <p><u>Vertybė nuostata.</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria, paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Vaikai vyksta į paštą, sužino, kaip siunčiamas laiškas ir kaip jis pasiekia adresatą. Žaidžia žaidimą „Rašau draugui laišką“ bando savo mintis išreikšti popieriuje įvairiais ženklais, simboliais, raidėmis, piešiniu.</p>	<p>Veiklose naudojasi skirtingų formų, spalvų, dydžio priemonėmis, simboliniais ženklais, varto bežodes paveikslėlių knygeles ir knygas su atskirais žodžiais bei tekstais.</p> <p>Paskatinti vaikai kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius, stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, bando palikti ženklus popieriuje, smėlyje.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai rodo augantį domėjimąsi ženklais, simboliais, vėliau ir rašytiniais ženklais. Įsitraukia į veiklas, susijusias su simboliu ir rašytine raiška, kopijuoja ženklus ar nesudėtingus paveikslėlius pagal pavyzdį. Vartydami knygeles, žaisdami kortelių žaidimus, plečia vaizdinės informacijos ir rašytinių simbolių suvokimą. Vaikai imituoja skaitymą, domisi abėcėlės raidėmis, pastebi žodžius, jie susipažįsta su kitais rašytinės raiškos būdais, pavyzdžiui, Brailio raštu.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 3 žingsnis.</p>
<p>Kalbėjimas</p> <p><u>Vertybė nuostata.</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Aktyviai tyrinėja save,</p>	<p>Vaikų žodyno gausėjimą ir kalbinę raišką skatina aktyvus suaugusiojo bendravimas su vaiku. Vaikai, kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius,</p>	<p>Vaikai kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami</p>

<p>socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Siūloma žaisti žaidimą „Aš korespondentas, laidų vedėjas“. Ima interviu iš draugų, tėvų, darbuotojų. Kalbasi su jais telefonu, pasidalija gauta informacija. Panaudodami antrines žaliavas pasigamina žaidimui reikalingas priemonės.</p>	<p>dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 22.4.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>kalba ir kurdami savo kalbas. Jie kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi.. Suteikia galimybę plėsti žodyną, klausantis skaitomų, pasakojamų, tekstų ir siužetų, įgarsintų filmukų ar pasakų, patiems juos atpasakojant, perkuriant, pratęsiant, suvaidinant, iliustruojant, deklamuojant, kalbantis, siejant tekstą su vizualia medžiaga.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 22.4.4, 24.4 3 žingsnis.</p>
---	--	--

<p>Bendravimas ir komunikacija. Kalbų įvairovės suvokimas ir kalbinės tapatybės formavimasis.</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. Prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Žaisdami žaidimą „Kuo aš įdomus?“ vaikai namuose su tėvų pagalba paruošia pristatymą apie save įvairiomis formomis trumpas video, sukurtas šeimos laisvalaikio dienoraštis, šeimos kelionių reportažai ir pan. Žaidžia žaidimą „Verdu tarmių košę“ diskutuoja, atpažįsta, bando aiškinti kitoniškai skambančią tarmę.</p>	<p>Vaikai pasitelkia žodinę ir nežodinę raišką aktyviai bendraudami ir komunuodami su suaugusiaisiais bendraamžiais. Koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi, neadresuodami kalbos kitam. Vaikai į pokalbius su kitais įsitraukia, kalbinami, atsakydami į klausimus. Vaikų poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių veiklų aptarimas. Vaikai bando išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 20.4, 25.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai kalba sau, kitiems, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia, nurodo kartais laikydamiesi elementarių kalbinio etiketo normų. Žaisdami išplėtotus siužetinius vaidmenų žaidimus, vaikai įsitraukia į dialogą, polilogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras. Bendravimo gebėjimus ugdo diskutuodami apie atliktą veiklą, patirtą nuotykį, žiūrėtą filmą, kurdami pasakojimus, kalbėdamiesi apie tai, ką norėtų patirti ir veikti. Vaikai bendrauja natūraliai, prisitaiko prie bendravimo situacijos, aktyviai komunuoja siekdami savo tikslų, įsitraukę į žaismės situacijas vaikai bando juokauti, kalba „ateivių“, „užsienio“ kalbomis. Mažai kalbantys vaikai, taip pat turintys sulėtėjusios kalbos raidos požymių, yra palaikomi teigiamai reaguojant į jų žodinę ir nežodinę raišką, skatinant juos bendrauti įvairiais žaismingais būdais.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 20.4, 25.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
--	--	--

<p>Rašytinė raiška.</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.</p> <p><u>Įtraukiamas kontekstas.</u> Žaidimas „Ženklaigatvėje“. Išvykos metu vaikai stebi ženklus, užrašus ant pastatų, aiškinasi jų reikšmes, sužino kad ženklai skirti informacijai priimti ir perduoti. Po išvykos grafiškai bando pavaizduoti savo kelionę, naudoja matytus ženklus, užrašus, pristato darbą draugams.</p>	<p>Vaikai plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodami suaugusiuosius, stebėdami rašančiuosius ar piešančiuosius, bandydami imituoti, braukyti, keverzoti, piešinėti, palikdami ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, 20.4, 27.4 3 žingsnis</p>	<p>Vaikai kopijuoja matomus simbolius, raides, žodžius, kuria savo ženklus ir simbolius, puošia ir apipavidalina užrašytas raides ar ženklus siedami juos su realiais objektais. Vaikai piešiniais, rašinėjimais, raidėmis kūrybiškai pavaizduoja savo patirtį, išgyvenimus, norus, rašo žinutes, laiškėlius. Po darbais rašo atskiras raides, savo vardą, paprastus žodelius. Iliustruoja pasakas, pasakojimus, filmukus, iliustracijose parašydami nukopijuotas raides, žodžius. Vaikai supranta rašymo tikslus, tyrinėja ir suvokia, kad skirtingos kalbos turi skirtingas raides.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 20.4, 27.4 6 žingsnis.</p>
13.4. Tyrinėju ir pažįstu aplinką		
13.4.1. Mane supantys daiktai		

<p>Atrandu daiktus. Daiktai ir kasdienybė.</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Siūlome kurti, tyrinėti, veikti su realiais daiktais, panaudojant audinių skiautes, polietilena, virves, popieriaus maišelius, dėžutes, veidrodžius, šaukštus, puodus, stalus, kėdes ir kt., plėtojant platesnį požiūrį į kasdieninę veikloje naudojamus daiktus. Vaikai kviečiami į kūrybines dirbtuves – veidrodžių erdvę, kur gali tyrinėti atspindžio teikiamas galimybes (kaladėlių, karoliukų, medžio ritinėlių, kamuoliukų, skarelės) dėliojimas, žaidybinė improvizacija lavinanti visus vaiko pojūčius ir gebėjimus. Kartu su vaikais apibūdinti atradimus.</p>	<p>Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jautimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Tyrinėja juos griebdami, liesdami, mesdami. Mokosi daiktus rūšiuoti pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. Veikdami su daiktais, vaikai sutelkia dėmesį, mąsto, prisimena, tausoja daiktus, ugdo kantrybę, savikontrolę.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Aplinkoje matomus, randamus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą. Pedagogas kuria mokymosi kontekstus, provokacijas, sumodeliuodamas priemones ir aplinką. Vaikai bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję: fotografuoja, filmuoja savo radinius, sukurtus aplinkos daiktų modelius. Aiškinasi, kelia klausimus, kad tyrinėti būtų smagu. Sukuriamos situacijos, kad vaikai matytų, liestų, išbandytų ir vykstant procesui susipažintu su skirtingais daiktais. Aiškinasi daikto istoriją, paskirtį, tyrinėja, plėtoja temą.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4,24.4 3 žingsnis.</p>
<p>Daiktai ir technologijos</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.</p>	<p>Varto paveikslėlių ir interaktyvias knygas, žaidžia žaislais, taip vaikai susipažįsta su ryšio palaikymo, transporto priemonėmis, jas grupuoja. Vaikai susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai), tyrinėja aplinką (gamtos radinius,</p>	<p>Plečiasi vaiko pažinimas įvairiais patirtiniais būdais. Vaikai domisi, tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstukų, stebi tikslingai parinktus vaizdo įrašus. Aiškinasi gamtos objektų, žmogaus sukurtų daiktų skirtumus. Lygina praeities ir dabarties daiktus.</p>

<p><u>Itraukiantis kontekstas.</u> Į grupę atnešamas elektroninis ar mechaninis žaislas, išmanioji knygelė. Gilinamasi kokios jo galimybės. Atradimus, tyrinėjimus ir įamžinanti nufotografuojant. Vėliau nuotraukos peržiūrimos ir aptariama, ką dar norėtų išbandyti, išmokti padaryti; Gaminti kodų kubą, susipažinti su informacijos kodavimo elementais, kas slypi kvadratiname kode.</p>	<p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 18.4, 3 žingsnis.</p>	<p>Mokytojas kuria sąlygas ir kontekstus, naudojantis skaitmeninėmis technologijomis: kompiuteris, planšetė, edukaciniai robotai.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 18.4 6 žingsnis.</p>
--	--	---

13.4.2. Gyvybė

<p>Pažįstu gyvybę ir jos poreikius <u>Vertybinė nuostata.</u> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. <u>Itraukiantis kontekstas.</u> Veikloms siūlome rinktis tyrinėjimų laboratoriją ir lauko edukacines erdves. Sukurti netikėtumo ir atradimo gamtoje jausmą (vynuoginių sraigių, sliekų, vabzdžių ir kt. stebėjimas, pastebinti jų bruožus, skirtumus, gyvenimo sąlygas); Siūloma kelti inkilus, tvarkyti aplinką, pradėti sėją, aptariant padarytus darbus, planuojant, ką darys toliau, spėliojant, kas atsitiks, jeigu...</p>	<p>Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Vaikai stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos). Darže, ant palangės vaikai sodina, prižiūri augalus, stebi, matuoja, fiksuoja, kaip jie auga. Vaikai stebi gyvūnus savo aplinkoje, kai kuriuos mūsų ir svetimų kraštų gyvūnus atpažįsta paveikslėlių knygoje, animaciniuose filmuose. Mokytojo padedami mokosi ieškoti, surasti, skirti gyvūnus erdvėje. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai bendradarbiauja, stebi, tyrinėja, dalyvauja bendrose veiklose. Dalinasi savo patyrimu ir išgyvenimais apie naminių gyvūnų, taip pat turimų namuose augintinių auginimą. Pastebi ir nusako aiškiausiai nusakomus gyvūnų požymius, juos atpažįsta. Samprotauja apie tai, kur gyvena, kuo minta (vabzdžiai, vorai, varlės, paukščiai). Žaisdami, tyrinėdami susipažįsta su augalo poreikiais (vanduo, šviesa, dirvožemis). Pedagogas siūlo idėjas patirtiniam, tyrinėjimais grindžiamam vaikų ugdymuisi. Aiškinasi pasirinkto gyvūno judėjimą, kalboje naudoja žodines sąvokas (skrenda, striksi, pirmyn, atgal, aukštyn, žemyn, dešinėn, kairėn). Ugdosi erdvės suvokimą, supranta ir vartoja erdvės sąvokas (prielinksnius ir prieveiksnius). <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 24.4 6 žingsnis.</p>
--	--	---

<p>Netikėti atradimai</p> <p><u>Vertybinių nuostatų.</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Visi kartu ieškome objektų šešėlių. Pasiūlome vaikams, „gaudyti“ savo šešėlius; pažaisti su veidrodžio atspindžiais; sukurti šešėlių teatrą; padaryti šešėlių kompoziciją; šešėlius užfiksuoti nuotraukose; kurti istorijas, atpasakojant įspūdžius; nupiešti kokį nors daiktą su šešėliu; Pasiūlome pažiūrėti animacinį filmuką, kaip galima skirtingai grupuoti, rūšiuoti daiktus. Grupuojame, komponuojame daiktus atsižvelgiant į jų spalvą, formą, dydį (kaladėles, plastikines detales, medžiagos skiautes), kuriame koliažus, statome piramides.</p>	<p>Stebi, kalbasi apie vaivorykštę, perkūniją, lietu. Aptaria, kokias mato spalvas ir atspalvius. Mokosi apibūdinti perkūniją (garsas), lietaus savybes.</p> <p>Pasitelkus vaizduotę samprotauja, sugalvoja įdomių idėjų, skirtingų veikimo būdų, kaip tyrinėti šešėlius (įvairūs daiktai, žaislai). Vaikai tyrinėdami susipažįsta su medžiagomis, išsiaiškina, kad jos būna kietos (mediena, popierius, stiklas, plastikas), skystos (vanduo). Naudodami „oro gaudykles“, pūsdami per šiaudelį į vandenį, jie aptinka oro buvimo ženklus.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Dalijamasi mintimis, kaip formuojasi vaivorykštė, ar visi mato tą pačią vaivorykštę, ar galima paliesti vaivorykštę. Pastebi, kaip sudaryta spalvų gama (seka) ir išsiaiškina, kad jai susidaryti reikia lietaus ir saulės, nes šviesos spinduliai pereina skaidrią terpę. Pedagogas pasiūlo skirtingas stebėjimo formas: tyrinėjimų stoteles, atradimų stoteles, spontaniškus tyrinėjimus, kūrybines dirbtuves.</p> <p>Aptariama, kokių šešėlių galime surasti (medžio, stalo, krūmo, stulpo, pastato, veidrodžio ir t.t.). Kuriami žaismės ir atradimų kontekstai, pedagogas kviečia vaikus tyrinėti, sukurti šešėlių teatrą, popieriaus lape apvedžioti šešėlį, pažaisti su šešėlio atspindžiais. Sukurti ir paanalizuoti šešėlių kompoziciją.</p> <p>Ypatingus šešėlių atradimus fiksuoti, rinkti nuotraukų kolekciją.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
--	--	---

13.4.3. Skaičiavimas ir modeliavimas

<p>Atrandu skaičius ir skaičiavimo būdus <u>Vertybinių nuostata.</u> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. <u>Ištraukiantis kontekstas.</u> Pasiūlome vaikams žaisti parduotuvę. Visos prekės kainuoja po 1 eurą, „Pirkėjas“ ir „Pardavėjas“ kaskart skaičiuoja. Lauko erdvėje kurti priemonių ir skaičių kombinacijas („Klasės“ „Dviratukas su keičiamu skaitmeniu“, „Skaičių rašymas ant smėlio“).</p>	<p>Vaikai stebi ir yra įtraukiami į situacijas, kuriose minimi skaičiai ir yra skaičiuojama (eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai, pirštukų žaidimai, stalo žaidimai). Pedagogas inspiruoja žaidybines veiklas, kur nuosekliai įvardina skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai). Mokosi kiekį įvardinti „iš akies“. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 18.4, 24.4, 27.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pasitelkus daiktus, rankų pirštus. Vaikai įsitraukia į mokytojo inicijuotus žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal (12-os ribose), pradedama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus (10-ies ribose). Naudodamiesi objektais, piešiniais, vaikai pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Dalyvaudami žaismingose kūrybinėse veiklose, vaikai mokosi objektų kiekį grupėje (-ėse) apibūdinti. Veikdami mokytojų tikslingai sukurtuose kontekstuose, vaikai mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 18.4, 24.4, 27.4 6 žingsnis.</p>
<p>Ką apie mus ir įvykius sako duomenys <u>Vertybinių nuostata.</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. <u>Ištraukiantis kontekstas.</u> Žaidžiami žaidimai su suktuku, metamu kauliuku, loterijos bilietais; Gimtadienių, metų laikų, švenčių plakatai, mąstymo žemėlapių kūrimas.</p>	<p>Vaikai pradeda ugdytis žaisdami su medžiagomis ar objektais, kurie susiję su priežastimi ir pasekmėmis (veiksmai, kurie įvyks). Vaikai dienvakarijose klijuoja numatomų įvykių paveikslėlius. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 26.4, 27.4, 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai supranta, kad įvykiai būna atsitiktiniai ir iš anksto nuspėjami. Drauge su suaugusiuoju vaikai mokosi apie artimiausią aplinką kelti klausimus, įsitraukia į diskusijas su mokytoju ir kitais vaikais, kaip gali būti fiksuojami, koduojami duomenys. pradeda suprasti, kad žaidžiant nebūtinai laimima; jog ir atsitiktinio įvykio rezultatas gali būti numatomas. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 26.4, 27.4 6 žingsnis.</p>

13.4.4. Matematiniai erdvės tyrinėjimai

<p>Matavimai kasdienėje aplinkoje. Kaip apibūdinti vietą ir padėtį <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Statome grupės „Knygų bokštą“, klojame „Knygų kelią“. Grupės ar lauko erdves matuojame žingsniais, pėdomis.</p>	<p>Vaikai mokosi ir natūraliai įsitraukia į žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti. Kartu su pedagogu atlieka eksperimentines ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. Mokosi sąvokų: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“, „pilnas“ ar „tuščias“. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 3 žingsnis.</p>	<p>Pedagogas inicijuoja patyrimines, kūrybiškas veiklas, skatinančias vaikus tyrinėti, kaip galima palyginti daiktų ilgį (plotį, aukštį, tūrį). Atranda naujus dydžių palyginimo būdus. Vaikai diskutuoja, dalinasi savo pastebėjimais ir kartu sparčiai plečia su ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimu susijusį žodyną (aukštesnis – žemesnis, toliausiai – arčiausiai, lengvesnis – sunkesnis, talpesnis – mažiau talpus). <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 6 žingsnis.</p>
<p>Eksperimentai su geometrinėmis figūromis <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Pasiūlome vaikams tyrinėjimų stoteles, kūrybines dirbtuves, pažinimo salas atliekant formų derinimo užduotis, naudojant šiuos daiktus; kietas dvimates geometrines figūras iš žaislinių konstruktorių, kartoninius arba plastikinius šablonus, dėlionių detales, trafaretus, dėžes.</p>	<p>Vaikai natūraliai įsitraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą. Kalbinami suaugusiojo, ima reaguoti į tokią daiktų savybę kaip forma, spalva vis geriau suprasdami, kai apie daiktą sakoma: „toks pat“, „panašus“, „skiriasi“, „kitoks“. Vaikai atranda, kad figūras erdvėje galima: apversti, pasukti, pastumti. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai, tyrinėdami aplinką, drauge su mokytoju ir kitais vaikais atranda, kiek daug erdvinės informacijos yra aplink: panašumo, elementų išdėstymo, atsikartojimo, formos bendrumo. Stebėdami, pažindami, spontaniškai ar tikslingai tyrinėdami atpažįsta dvimates figūras (skritulį, trikampį), trimates figūras (kubą, rutulį), mokosi apibūdinti, palyginti, komponuoti, konstruoti figūrų (objektų) sekas; eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais; pastebėjimus išreiškia piešiniuose, lipdiniuose. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 6 žingsnis.</p>

13.4.5. Skaitmeninių technologijų pasaulis

<p>Skaitmeninis raštingumas. <u>Vertybinių nuostata.</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Naudotis programėle Animal Sounds, vaikai gali išgirsti gyvūnų balsus, išmokti juos atskirti, atkartoti. Siūloma programuoti robotus, judančius kilimėliu su vaikų nupieštais piešiniais, nuotraukomis. Vaikai bando sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka skaitmeniniai objektai (robotukai, valdikliai ir pan.)</p>	<p>Vaikai žaidžia, tyrinėja aplinką, domisi grupėje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.). <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 25.4 3 žingsnis.</p>	<p>Mokytojo padedami išbando ir saugiai naudoja skaitmenines technologijas, lengvai valdomas skaitmenines priemones. Mokosi kurti skaitmeninį turinį, sudarydami kelių vienas po kito einančių veiksmų programas (piešimas, fotografavimas, garso ir vaizdo įrašas). Mokytojas ugdymą(si) papildo skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu. Vaikai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti tinkluose; pristato informaciją. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 25.4 6 žingsnis.</p>
---	---	---

13.5. Kuriu ir išreiškiu

13.5.1. Teatro raiška

<p>Teatriniai žaidimai ir improvizacija <u>Vertybinių nuostata.</u> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Kuriame rankų teatrą. Kaip gali pirštukai pavirsti „gyvais“ žmogeliukais. Siūloma sukurti vaidinimą, remiantis Afrikos liaudies pasaka „Abiyoyo“. Vaidinimui siūloma kurti: įvairaus dydžio afrikietiškas kaukes iš</p>	<p>Vaikai pratinasi laisvai ir kūrybingai bendrauti. Žaidžiami sūpavimo, kykavimo, jodinimo, kutenimo, pirštukų žaidimai. Mėgdžioja įvairius išgirstas intonacijas, parodytus veiksmus. Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 20.4, 22.4.4, 23.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Kuriami dialogai tarp veikėjų, mokomasi išraiškingai intonuoti, savaip perteikti kelis veikėjų vaizduojančius judesius, veiksmus, spontaniškai reikšti emocijas. Vaidinant stalo, lėlių teatre, vaizduoti realistinę ir fantastinę siužetą, išplėtoti vyksmą dialogu, monologu, keičiant balso intonacijas. Susikurti žaidimo aplinką, panaudojant daiktus, drabužius ir kitus įvairius reikmenis. Kūrybingai naudoti žaislus, didaktines medžiagas, knygeles, teatro lėles, skareles, drabužius, namų apyvokos reikmenis. Žaisti, improvizuoti, kurti fantazijos teatrą. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 20.4,</p>
---	--	---

popieriaus, kartono, įvairių siūlų ir juostelių, naudoti afrikietiškus instrumentus, šokius, dainas.		22.4.4, 23.4, 26.4 6 žingsnis.
13.5.2. Žaidimo raiška		
<p>Žaidimas – kaip savo kūno galimybių tyrinėjimas.</p> <p><u>Vertybinių nuostata.</u> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Žaidžia žaidimą „Kas aš?“. Randa paruoštą provokuojančią aplinką (muliažai, nuotraukos, enciklopedijos IT). Susipažįsta su kūno dalimis, jų galimybėmis, tyrinėja, aptaria, lygina, ieško panašumų ir skirtumų tarp savęs ir draugo.</p>	<p>Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, pradeda pažinti savo kūno galimybes, atranda savo ir kitų kūno dalis jas liesdami ir pajausdami prisilietimą. Vaikai labiausiai pasisekusius judesius ir garsus vis tikslingiau kartoja, ima jais žaisti, manipuluoti, siekdami socialinio atsako.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 15.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai kuria bendravimo „kalbą“ ir išgyvena bendrumo jausmą. Dalyvaudami žaidimuose, pažįsta savo kūno ribas ir galimybes, veido, balso išraiškumą ir išmoksta palaikyti žaismingas socialines sąveikas, susikurdami artimumo ir saugumo jausmą.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 15.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
<p>Žaidimas – kaip aplinkos ir veikimo su aplinkos objektais tyrinėjimas</p> <p><u>Vertybinių nuostata.</u> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Paruošiama provokuojanti aplinka žaidimui „Turgelis“ (krepšiai, pakuotės, muliažai, prijuostės, pinigai, svarstyklės). Gamindami pinigus susipažįsta su kupiūromis, lavina, bendravimo įgūdžius.</p>	<p>Vaikai tyrinėja juos supančią aplinką, žaisdami su daiktais pamėgdžioja suaugusių veiksmus, nukreiptus į socialinių sąveikų su kitais užmezgimą ir palaikymą.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 23.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai išmoksta pasirinkti ir patys susikuria erdves savo žaidimams. Mokytojui padedant nedrąsūs vaikai pradeda žaisti paprastą žaidimą, palaipsniui patys perima žaidimo iniciatyvą</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 23.4, 26.4 6 žingsnis.</p>

<p>Žaidimas – kaip savo patirčių ir socialinių santykių tyrinėjimas.</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Dokumentinės medžiagos apie kalbančius gestų kalba, žiūrėjimas, klausimai, diskusija. Kolektyvinio laiško rašymas (piešimas) nepažįstamam negirdinčiam draugui.</p>	<p>Pradžioje žaidžia individualiai ir dviese. Pamažu pereina prie pažįstamų kasdienių, socialinių situacijų, siužetinių vaidmenų žaidimų.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikai prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus. Mokytojo paskatinti vaikai nesunkiai jungiasi į kolektyvinius žaidimus kuria ilgalaikius žaidimus, įtraukia kitus grupės vaikus, mielai kviečia ir suaugusiuosius.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 26.4 6 žingsnis.</p>
<p>Žaidimas – kaip simbolinių taisyklių tyrinėjimas, kūrimas ir laikymasis.</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p> <p><u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.</p> <p><u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Pasiūloma pažiūrėti dokumentinį filmą apie dangaus kūnus. Susikuria reikiamos priemonės, panaudodami įvairias iš namų atsineštas žaliavas (folija, siūlai, plastikiniai buteliai). Pasiruošus reikiamą aplinką žaidžia žaidimą „Skrydis į kosmosą“.</p>	<p>Suaugusių padedami žaidžia žaidimus su taisyklėmis Pradėdami nuo paprastų dėlionių, mozaikų, judrių gaudynių, slėpynių ir įvairių stalo žaidimų, palaipsniui pereina prie sudėtingesnių žaidimų formų.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Vaikams patinka kurti žaidimus su taisyklėmis ir juos žaisti su grupės draugais ir mokytojais. Savarankiškai žaidžia ir kuria vis naujus žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes.</p> <p><u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4, 26.4 6 žingsnis.</p>

13.5.3. Muzikos raiška

Muzikos kalba, aplinka. Aplinkos garsai.

Muzikos garsų tyrinėjimas. Muzikinio žodyno plėtra. Melodija ir ritmas.

Vertybinių nuostata. Domisi muzikos meno kalba, jaučia muzikinės raiškos džiaugsmą.

Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis muzikinės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.

Įtraukiantis kontekstas. Siūloma įdėmiai klausytis muzikos ir aplinkos garsų, skambant muzikai ritmiškai ploti, trepsėti, tūpčioti, barškinti, stuksenti. Siūloma atlikti 5 skirtingus kūno perkusijos elementus: suploti, mušti delnais sau į krūtinę, pliaukštelėti į šlaunis, judinti klubus. Pagal Roberto Šuman (Robert Shumann) pjesę fortepijonui „Svajonė“, rankomis ore piešti dideles ir mažas širdis.

Mėgdžioja aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius. Eksperimentuoja balsu: kuria ir rečituoja savitus žodžius; paskatintas kūnu išgauna garsus, išbando naujus judesius, tinkančius dainuojant ar klausant muzikos. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Tyrinėja ir išbando garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais. Atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus.

Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 21.4, 22.4.2, 23.4, 26.4 3 žingsnis.

Perpratęs muzikos kalbą, susitelkia į savo dainavimą, skandavimą, jį derina su kvėpavimu ir judesiais. Vaikas išmoksta vertinti, įsiklausyti, atlikti muziką ir renkasi, kas jam patinka; lygina, apibūdina, kategorizuoja garsus. Dainuoja (vienas, poroje ar grupėje) sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Veiklos metu spontaniškai improvizuoja balsu. Instrumentais ar kitomis priemonėmis kuria ir atlieka pritarimus eilėms, smulkiajai tautosakai, muzikos įrašui ar gyvai skambančiai muzikai. Kuria ritminius ir melodinius darinius, improvizuoja ir komponuoja jungdamas kelis atskirus muzikos elementus (melodiją, ritmą, harmoniją, tembrą, tempą ir dinamiką). Vaikai klausosi mokytojo parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos. Vaikai atpažįsta tylą kaip svarbų muzikos elementą.

Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 21.4, 22.4.2, 23.4, 26.4 6 žingsnis.

13.5.4. Šokio raiška

<p>Judesio tyrinėjimas, elementai. Šokio kultūra <u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi judesio meno kalba, jaučia judesio raiškos džiaugsmą. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis judesio raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. <u>Įtraukiantis kontekstas.</u> Pristatyti vaikams didelį robotą (atnešti į grupę arba parodyti vaizdo įrašė): stebėti jo judesius pabandyti judėti, kaip juda robotai. Įvardyti kokie yra robotų judesiai (pvz. kampuoti, trūkčiojantys, lėti, greiti, ritmiški). Muzikiniuose rateliuose kurti ar savaip perteikti kelis veikėją vaizduojančius judesius, veiksmus, spontaniškai reikšti emocijas.</p>	<p>Vaikai juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4, 21.4, 22.4.3, 26.4 3 žingsnis.</p>	<p>Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. Vaikai naudoja laisvus tekamuosius judesius, kurie padeda kontroliuoti kūno energiją ir įtampą. Augdami ir judėdami vaikai mokosi valdyti savo kūną: judėti ta pačia puse, išlaikyti pusiausvyrą, demonstruoti lankstumą. <u>Siekiamybė.</u> Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4, 21.4, 22.4.3, 26.4 6 žingsnis.</p>
---	---	--

13.5.5. Dailės raiška

Vizualaus pasaulio, raiškos priemonių ir kuriamų vaizdų tyrinėjimas. Grafinė ir spalvinė raiška. Erdvinė raiška.

Vertybinių nuostata. Domisi vizualinio meno kalba, jaučia judesio raiškos džiaugsmą.

Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis dailės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.

Įtraukiantis kontekstas. Užmegzti glaudų ryšį su gamta.

Išvykos su savo pasigamintomis užrašinėmis. Fiksuoti gamtoje matomus objektų formas jų įvairovę.

Siūlyti kūrybinį plenerą darželio lauko erdvėje, stebėti ir atvaizduoti natūralią aplinką pasirinktomis dailės priemonėmis ir būdais.

Stebi artimiausią kasdieninę namų, darželio aplinką. Tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius. Analizuoja, lygina, aplinkos, daiktų, objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus. Kuriamas žaismės kontekstas, kuriame daug laisvės vaikų spėliojimams, tyrinėjimams. Spontaniškai tyrinėja raiškos priemones. Judina, teploja, brauko, liečia skirtingas tekstūras, faktūras. Kevezodami pradeda suprasti rankos judesio ir piešimo priemonės paliekamo pėdsako ryšį potyriais.

Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 16.4, 21.4, 22.4.1, 24.4, 26.4 3 žingsnis.

Tyrinėja kontrastingas aplinkas (gamtos vaizdus, pastatus, įvairius meno kūrinius, apšvietimą, tonus ir pan.) Lankosi muziejuose, parodose. Susipažįsta su vaizduojamo meno stiliais, žanrais, formomis. Gausėja meninių sąvokų žodynas. Įvardija spalvas, formas, estetinius potyrius. Pasitelkiami realių ir virtualių aplinkų kontekstai Vaikai išbando, tyrinėja įvairias grafines ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas, panaudojant raiškos priemonių ir įrankių įvairovę Išbando įvairias priemones, įrankius, technikas (monotipija, grotažą, koliažą) eksperimentuoja su mišriomis technikomis. Pradeda atrasti savo stilių. Išbando daugiau nei vieną būdą įgyvendinti kūrybines idėjas.

Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 16.4, 21.4, 22.4.1, 24.4, 26.4 6 žingsnis.

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO(SI) TĖSTINUMAS

14. Vaikų ugdymosi pažanga.

14.1. Vaikų pažangos ir pasiekimų įrodymų kaupimas, dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo(si) kokybės, todėl stebima vaiko pažanga ir kaupiama informacija nuolat.

14.2. Didžiausias dėmesys skiriamas formuojamajam stebėjimui, grįžtamajam ryšiui ir apibendrinančiajam vertinimui.

14.3. Mokytojai, švietimo pagalbos specialistai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą elektroniniame dienyne „Mano dienyne“.

14.4. Vaikų pasiekimų dokumentavimas bei stebėseną padeda:

14.4.1. siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės;

14.4.2. geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;

14.4.3. kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;

14.4.4. nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveikų su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;

14.4.5. derinti vaiko, tėvų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

14.5. Vaikų ugdymo(si) pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų.

14.6. Informacija apie vaiko pasiekimus kaupiama vaiko pasiekimų aplanke (toliau – aplankalas):

14.6.1. kiekvienas vaikas turi savo individualų aplanką;

14.6.2. į aplanką dedami vaiko pažangos įrodymai (toliau – įrodymai): vaiko piešiniai, įvairiomis technikomis atlikti darbai, nuotraukos, pasakojimų, žaidimų, elgesio situacijų pavyzdžiai;

14.6.3. ant įrodymo užrašomas: vaiko vardas, įrodymo sukūrimo data, įvardijama pasiekimų sritis, kurią atspindi įrodymas, pasiekimų srities žingsnis, kurį pasiekė vaikas, trumpai aprašomas gebėjimas, kurį atspindi įrodymas;

14.6.4. vaikui, per visą ugdymo(si) vienoje grupėje laikotarpį, kaupiamas vienas aplankas, kuris vėliau perduodamas vaikui ir jo tėvams;

14.6.5. į aplanką kasmet gegužės ir spalio mėnesiais įdedamos dvi pasiekimų kreivės, kurios pildomos elektroniniame dienyne „Mano dienyne“.

14.7. Kasmet, spalio mėnesį mokytojas, kartu su švietimo pagalbos specialistais, pildydamas kreives, atlieka formuojamąjį vertinimą, išsiaiškina grupės vaikų kontekstą, jau įgytus vaikų individualius gebėjimus.

14.8. Su pasiekimų kreivėmis du kartus per metus, individualių pokalbių metu supažindinami vaiko tėvai.

14.9. Vaikų ugdymo(si) pažangai labai svarbus ir pačių vaikų įsivertinimas. Mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupėse kuriama vaikų įsivertinimo kultūra. Taip vaikai mokosi patys įsivertinti savo veiklos patirtis reflektuoti veiklos rezultatus.

15. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė ir tęstinumas.

15.1. Ikimokyklinio ugdymo programos su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa dermę bei tęstinumą užtikrina svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas:

15.1.1. ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos;

15.1.2. išskirtinis dėmesys teikiamas žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si).

15.2. Siekiant nuosekliai pereiti iš vienos ugdymo programos į kitą, garantuojant kryptingą jos tęstinumą, numatomas vaikų ugdymo(si) rezultatų tęstinumas – tikslų, uždavinių, plėtojamų ugdymo(si) ir pasiekimų sričių, suderinamumas (pačių svarbiausių gebėjimų plėtojimas ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje, palaipsniui augantis jų sudėtingumas, pereinant iš ikimokyklinio į priešmokyklinį ugdymą).

15.3. Mokykloje ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai drauge aptaria atnaujinamų ikimokyklinio ugdymo programų tikslus, uždavinius, rezultatus, ugdymo turinį, metodus bei būdus, ugdymosi aplinką, įvertina, ar visa tai prieinama vaikams ar padeda nuosekliai siekti numatytų ugdymo(si) tikslų, diskutuoja dėl vaikų ugdymo(si) poreikių, vaikų ugdymo(si) kokybės, tėvų lūkesčių.
